

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Universiteit Utrecht

**Commissie
Bedrijfsjuridisch Advies**
Secretariaat
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum 23 oktober 2019
Betreft ARVODI en Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit

Kenmerk
CBA-119

Geachte Toetsingscommissie,

Allereerst dank voor uw conceptrapportage d.d. 8 juli 2019 inzake de toetsing van de ARVODI (inclusief de drie modelovereenkomsten beleidsgericht onderzoek) aan de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (GWI).

Zoals afgesproken tussen uw toetsingscommissie en de Commissie Bedrijfsjuridisch Advies (CBA), treft u hieronder de reactie van de CBA aan op bovengenoemde conceptrapportage.

Reactie CBA

Algemeen

De CBA heeft (de bevindingen uit) uw conceptrapportage aangehouden tegen de ARVODI en de bijbehorende modelovereenkomsten inzake beleidsgericht onderzoek. De CBA ziet op basis daarvan aanleiding de modelovereenkomsten op een aantal punten aan te passen en zal de minister van BZK adviseren de hierna volgende wijzigingen door te voeren. Dit wordt hierna nader toegelicht.

Aangezien de ARVODI betrekking hebben op allerlei soorten opdrachten, ligt het naar mening van de CBA niet voor de hand om de ARVODI zelf aan te passen. Voor specifieke situaties zoals beleidsgericht onderzoek, zijn er specifieke modelovereenkomsten opgesteld en daarom worden de wijzigingen in deze modelovereenkomsten aangebracht.

Titel

In de modelovereenkomsten zal in zowel de titel als in de daarvoor geschikte onderdelen opgenomen worden dat het gaat om wetenschappelijk beleidsgericht onderzoek. Daarmee wordt duidelijker dat deze onderzoeken naar wetenschappelijke maatstaven (moeten) worden uitgevoerd.

GWI en Europese gedragscode wetenschappelijke integriteit

Zoals tijdens de CBA-vergadering in januari jl. reeds met uw toetsingscommissie besproken, en tevens door uw commissie genoemd in uw conceptrapportage, dient gekeken te worden naar de mogelijkheid - in het kader van het aanbestedingsrecht - in modelovereenkomsten te verwijzen naar de GWI.

In Europese aanbestedingsprocedures kan er gelet op de aanbestedingsrechtelijke

beginselen niet verwezen worden naar nationaalrechtelijke bepalingen/verplichtingen. Aangezien de GWI een nationaal karakter heeft, is het daarom niet toegestaan in de modelovereenkomsten voor beleidsgericht onderzoek te verwijzen naar de GWI.

Datum
23 oktober 2019

Aangezien de GWI aansluit op de Europese gedragscode voor wetenschappelijke integriteit (The European Code of Conduct for Research Integrity, gepubliceerd door ALLEA), zal in de modelovereenkomsten voor beleidsgericht onderzoek naar de 'ALLEA-gedragscode' worden verwezen.

ARVODI en uitgangspunten GWI: categorie 'oranje' en 'rood'

Zoals in de conceptrapportage is gemeld, betreffen volgens de toetsingscommissie de belangrijkste spanningen tussen de ARVODI-documenten en de GWI de volgende vijf aspecten: bewaartermijn, onafhankelijkheid, publicatierecht, transparantie en FAIR-data (waarvan volgens uw commissie de bewaartermijn in categorie oranje zit, en de overige vier in categorie rood).

- Bewaartermijn

De toetsingscommissie is van oordeel dat een bewaartermijn van vier jaar te kort is, en dat de GWI verwijst naar wat in de desbetreffende disciplines gebruikelijk is en die termijn veelal tien jaar of langer is.

De CBA benadrukt dat de in het model Raamovereenkomst genoemde termijn van vier jaar fungeert als een soort vangnet; de bewaartermijn is vier jaar, tenzij schriftelijk anders overeengekomen.

Aangezien de GWI zelf geen termijn noemt, maar een 'gedurende een voor de discipline en methodologie passende termijn', kan vier jaar een passende termijn zijn. Aangezien voor het Rijk een termijn van vier jaar in de praktijk gebruikelijk is gebleken, ziet de CBA vooralsnog geen directe noodzaak die termijn in het model Raamovereenkomst te wijzigen.

Bovendien betreft de bewaartermijn een 'verplichting' voor de opdrachtnemer; hoe langer het Rijk de bewaartermijn gaat stellen, hoe langer de opdrachtnemer het materiaal voor opdrachtgever moet bewaren. Naast dat dit een belasting is voor opdrachtnemer, kan dit ook een kostenverhogende factor vormen. Daarnaast heeft het betreffende artikel alleen betrekking op onderzoeksmateriaal (zoals gespreksverslagen, interviewuitkomsten e.d.), niet op data. Databestanden dienen bij DANS/KNAW te worden aangeboden, waar de bewaartermijn, zo neemt de CBA aan, veel langer dan 10 jaar is.

Om desalniettemin duidelijker te maken dat die termijn van vier jaar ook langer kan zijn, zal in het betreffende artikel in het model Raamovereenkomst toegevoegd worden dat het materiaal door Opdrachtnemer gedurende een periode van vier jaar na nadere opdrachtverstrekking of nadat de Diensten uit de Nadere Overeenkomst zijn geaccepteerd, of zoveel langer als in de Nadere Overeenkomst wordt overeengekomen, bewaard dient te blijven.

In de Onderzoeksovereenkomst en het model Nadere Overeenkomst zal de termijn van vier jaar geschrapt worden en vervangen worden door '... jaar', zodat per nadere overeenkomst indien nodig de termijn kan worden aangepast aan de praktijk.

- Onafhankelijkheid en transparantie

De toetsingscommissie geeft aan dat opdrachtgever niet zonder overleg met opdrachtnemer zelf analyses van of bewerkingen op de onderzoeksgegevens mag (doen) uitvoeren, en vermeden dient te worden dat de indruk kan ontstaan dat onderzoeksresultaten worden beïnvloed.

Zoals reeds eerder aangegeven is bij het opstellen van de modelovereenkomsten voor beleidsgericht onderzoek nooit beoogd rechten te bedingen waarmee de conclusies van onderzoekers kunnen worden beïnvloed. Om nog duidelijker te maken dat dit niet de bedoeling is, zullen de desbetreffende artikelen in de modelovereenkomsten aangepast worden en zal opgenomen worden dat opdrachtgever analyses of andere bewerkingen op de Onderzoeksgegevens alleen uit kan (doen) voeren of het onderzoek (doen) voltooien door onderzoekers die de ALLEA-gedragscode onderschrijven.

Datum
23 oktober 2019

- Publicatierecht

Voor wat betreft het publicatierecht geeft uw toetsingscommissie kort samengevat aan dat het publicatierecht niet (uitsluitend) bij de opdrachtgever dient te liggen, maar (tevens) bij de opdrachtnemer.

In de modelovereenkomsten is ervoor gekozen het publicatierecht bij de opdrachtgever te beleggen, aangezien er bijvoorbeeld gelet op politieke dan wel beleidsmatige aspecten of uit veiligheidsoverwegingen niet altijd meteen gepubliceerd kan worden. Wanneer dit publicatiemoment aan de orde is, is derhalve aan de opdrachtgever.

De CBA erkent uiteraard het belang van de opdrachtnemer in dezen en benadrukt dat het publicatierecht uitdrukkelijk niet bedoeld is om via de band van het publicatierecht invloed uit te oefenen op de conclusies van de onderzoeker. Om dit nog meer te onderstrepen zal in de betreffende artikelen worden opgenomen dat opdrachtgever publicatie niet kan ophouden omdat de resultaten van het onderzoek hem onwelgevallig zijn.

- FAIR-data

Uw toetsingscommissie geeft aan dat onderzoeksgegevens van wetenschappelijk onderzoek dat met publiek geld is verricht FAIR dienen te worden bewaard en dat in de ARVODI-documenten niet of in onvoldoende mate is geëxpliciteerd dat overeenkomstig de in de GWI vastgelegde normen zal worden gehandeld. Verder geeft uw commissie in de noot in de conceptrapportage aan dat de genoemde artikelen in de model Raamovereenkomst niet strijdig zijn met het FAIR-beginsel, maar dat niet duidelijk is hoe dient te worden omgegaan met de bredere publieke verplichtingen zoals vastgelegd in het FAIR-beginsel.

De CBA merkt allereerst op dat hoewel dergelijke bepalingen niet in de model Raamovereenkomst zijn opgenomen, deze wel zijn opgenomen in de modellen van de Onderzoeksovereenkomst en de Nadere Overeenkomst. Daarin wordt uiteengezet hoe onderzoeksgegevens/data dienen te worden aangeboden en hoe het proces rondom de uitvoering van het onderzoek loopt.

Daarnaast dient de opdrachtnemer, zoals vermeld in het model Nadere Overeenkomst, de databestanden aan te bieden aan het online archiveringssysteem EASY van DANS van de KNAW. De CBA gaat ervanuit dat hiermee voldaan wordt aan het FAIR-beginsel, aangezien DANS een systeem van de KNAW zelf is en dat hiermee het FAIR-zijn van (het bewaren van) onderzoeksgegevens naar overtuiging van de CBA een gegeven is.

Dat in de praktijk te weinig gedeponeed wordt en dit voor verbetering vatbaar is, is reeds tussen de CBA en uw toetsingscommissie besproken. Opdrachtgever kan hier meer op attenderen bij het sluiten van de overeenkomst, maar hier ligt

uiteraard ook een verantwoordelijkheid van de opdrachtnemers/onderzoekers.

Ik hoop hiermee een constructieve reactie te hebben geleverd die kan bijdragen aan het opstellen van het definitieve rapport van uw toetsingscommissie.

Datum
23 oktober 2019

Met vriendelijke groet,
Namens de Commissie Bedrijfsjuridisch Advies

G.A. Jurgens
(voorzitter)